

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНЕТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ГРУПАТА	5
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ГРУПАТА	6
3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ	38
4. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА	38
5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ	39
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	39
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА	39
8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	40
9. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ И РАЗХОДИ	40
10. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ	40
11. НЕТНА ПЕЧАЛБА НА АКЦИЯ	41
12. ИМОТИ, МАШИНИ, ОБОРУДВАНЕ и НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	41
13. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	42
14. ПРЕДОСТВЕНИ КРАТКОСРОЧНИ ЗАЕМИ НА ТРЕТИ ЛИЦА	43
15. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНЯ	43
16. ДРУГИ ВЗЕМАНЯ	44
17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	45
18. СОБСТВЕН КАПИТАЛ	45
19. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ	46
20. БАНКОВИ ЗАЕМИ	48
21. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ	49
22. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	50
23. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	50
24. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	51
25. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	52
26. ПРЕИЗЧИСЛЕНИЕ В СРАВНИТЕЛНИТЕ ДАННИ ЗА 2017 ГОДИНА	59
27. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД	59

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ГРУПАТА

„Велина” АД (Групата) включва дружеството-майка и неговите две дъщерни дружества – „Велина” ЕООД и „Водно дружество Велина” ЕООД. „Велина” АД притежава 100 % от дяловете в двете дъщерни дружества.

Дружество-майка

„Велина” АД е търговско дружество, регистрирано в България и със седалище и адрес на управление гр. Велинград, ул. „Д-р Дошкинов” 14.

Съдебната регистрация на дружеството е от 1993 г., решение № 1573 г. на Пазарджишки окръжен съд.

Дъщерни дружества

Дъщерните дружества в Групата са:

- „Велина” ЕООД – търговско дружество, регистрирано с решение № 633/2001 на Пазарджишки окръжен съд, със седалище и адрес на управление гр. Велинград, ул. „Д-р Дошкинов” 14;
- „Водно дружество Велина” ЕООД – търговско дружество, регистрирано с решение № 261/2001 на Пазарджишки окръжен съд, със седалище и адрес на управление гр. Велинград, ул. „Д-р Дошкинов” 14.

1.1. Собственост и управление

Велина АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа.

Към 31.12.2018 г. разпределението на акционерния капитал на дружеството-майка е както следва:

Санлекс 2012 ЕООД	39.75%
Делта Конструкт ЕООД	00.04%
Торид Лор ЕООД	00.07%
Физически лица	60.14%

Велина АД има едностепенна система на управление със Съвет на директорите. Ръководството на дружеството-майка, в лицето на Съвета на директорите се състои от трима членове както следва:

Донка Иванова Ангелова – председател на Съвет на директорите и Изпълнителен директор на дружеството-майка;

Светослав Юрий Ангелов – заместник председател на Съвет на директорите на дружеството-майка;

Пламен Валериев Петров – член на Съвет на директорите на дружеството-майка.

Дружеството-майка се представлява и управлява от Донка Иванова Ангелова – изпълнителен директор и Илко Иванов Илиев – прокурист заедно и по отделно.

Към 31.12.2018 г. общият брой на персонала в Групата е 68 работници и служители (31.12.2017 г.: 68).

1.2. Предмет на дейност

„Велина” АД извършва хотелиерска и ресторантьорска дейност.

„Велина” ЕООД извършва финансова дейност през 2018 г. (2017 г.: няма дейност).

„Водно дружество Велина” ЕООД няма дейност през 2018 г. и 2017 г.

1.3. Основни показатели на стопанската среда

Основните показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на групата, за периода 2016 – 2018 г. са представени в таблицата по-долу:

Показател	2016	2017	2018
БВП в млн. лева	94,130	101,043	107,987*
*Реален растеж на БВП	3.9%	3.8%	3.2%*
Инфлация в края на годината (ХИПЦ)	-0.5%	1.8%	2.3%
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.77	1.73	1.66
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.86	1.63	1.72
Основен лихвен процент в края на годината	0.00	0.00	0.00
Безработица (в края на годината)	8.0%	7.1%	6.1%

*Прогноза за 2018 г., източник: БНБ, НСИ.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ГРУПАТА**2.1. База за изготвяне на финансовия отчет**

Консолидираният финансовият отчет на „Велина” АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансово отчитане (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2018 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти” (МСС).

За текущата финансова година дружеството-майка е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2018 г., са настъпили промени в счетоводната политика на групата относно принципите, правилата и критериите за отчитане на следните отчетни обекти, както и на представянето и оповестяванията на финансова информация за тях: търговски и други вземания, заеми, парични средства и парични еквиваленти, приходи от договори с клиенти и други приходи и пасиви по договори с клиенти.

Промените произтичат от прилагането на следните стандарти и тълкувания:

• *МСФО 9 Финансови инструменти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - приет от ЕК).* Този стандарт е нов стандарт за финансовите инструменти. Крайното му предназначение е да замести изцяло МСС 39. Проектът на разработване на новия стандарт е преминал през три фази и е покрил следния обхват от основни методологически въпроси: 1. Класификация и оценяване на финансовите активи и пасиви; 2. Счетоводно отчитане на хеджирането; и 3. Методология на определяне на обезценката. Понастоящем МСФО 9 е издаван на четири пъти, през м.ноември 2009 г., през м.октомври 2010 г., през м.ноември 2013 г. и окончателно, отново в цялост, през м.юли 2014 г. 1. Класификация и оценяване на финансовите активи и пасиви – с първите издания той подменя тези части на МСС 39, които се отнасят за класификацията и оценката на финансовите инструменти. Той установява нови принципи, правила и критерии за класификация и подход за оценка, вкл. хибридните договори, като запазва почти изцяло правилата на МСС 39 за признаване и отписване на финансовите активи и пасиви. МСФО 9 въвежда изискване класификацията на финансовите активи да бъде правена на база бизнес модела на предприятието за тяхното управление и на характеристиките на договорените парични потоци на съответните активи. На тази основа се определят двете основни категории последващи оценки – по амортизирана и по справедлива стойност. Новите правила довеждат до промени основно в отчитането на финансови активи от типа на дългови инструменти и на финансови пасиви, приети за отчитане по справедлива стойност през текущите печалби и загуби (за кредитния риск). Особеност при класификацията и на оценъчния модел за финансовите активи по справедлива стойност е категорията „с последваща оценка по справедлива стойност през другия всеобхватен доход“, в която могат да попаднат при наличието на определени условия някои дългови и капиталови инструменти. 2. Счетоводно отчитане на хеджирането – в стандарта е включена нова глава, с която се въвежда нов по-облекчен подход и респ. модел за счетоводно отчитане на хеджирането, който позволява последователно и цялостно отразяване на всички финансови и нефинансови рискови експозиции, обект на операции по икономическо хеджиране, и от друга – по-добро представяне на дейностите по управление на риска във финансовите отчети, особено на връзката им с хеджиращите сделки и на обхвата и вида документация, която да се използва. Също така са подобрени изискванията към структурата, съдържанието и подхода на представяне на оповестяванията по хеджирането. Допълнително, въведена е опцията отчитането на промените в справедливата стойност на финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата, но в частта, дължаща се на промени в качеството на собствената кредитоспособност (собствен кредитен риск) на групата, този ефект да се представя в другия всеобхватен доход вместо в печалбата или загубата. 3. Методология на определяне на обезценката – промяната е кардинална и въвежда приложението на концепцията и подхода на „очаквана загуба“. Съгласно този подход всички очаквани загуби на един финансов актив по амортизирана стойност се признават по-рано, като се прилага обичайно модела на трите етапи, в зависимост от промяната на кредитното му качество, а не само при изкрystalизирането на събитие за неизпълнение, както е в сегашния модел по МСС 39. Трите етапа са: а. при първоначалното признаване на финансовия актив – обезценка за 12-месечен период, б. при завишен кредитен риск - за целия живот на актива; и съответно – в. при настъпването на неизпълнение – на фактическата обезценка. Този модел определя и правилата как да се измерват загубите от

обезценка и респ. прилагането на ефективния лихвен процент при признаването на лихвения приход. Обезценката на дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през другия всеобхватен доход, също се определя и измерва като се прилага методологията както при финансовите активи по амортизирана стойност. За търговските вземания, вземанията по лизинг и активите по договори с клиенти стандартът допуска използването на опростен модел за изчисляване на обезценката им, но се запазва и при него концепцията за „очаквани загуби”. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт оказват влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на групата по отношение на: търговски и други вземания, заеми, парични средства и парични еквиваленти. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 9 и да не преизчислява сравнителните данни. Няма съществен ефект върху началните салда от направните промени (Приложение 2.3).

- *МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - приет от ЕК).* Този стандарт е изцяло нов стандарт за признаване и оценяване на приходите на предприятията от всички видове браншове. Той въвежда нова концепция и на тази основа цялостен комплекс от нови принципи, правила и подходи за признаването, отчитането и оповестяването на информация относно вида, сумата, периода и несигурностите във връзка с приходите и паричните потоци, произхождащи от договори с клиенти. Стандартът изцяло подменя действащите до този момент стандарти, свързани с признаването на приходи, основно МСС 18 и МСС 11 и свързаните с тях тълкувания. Водещата концепция на новия стандарт е в създаването на модел от 5 стъпки, чрез който определянето на параметрите и времето на прихода са съизмерими спрямо задължението за изпълнение на всяка от страните по сделката помежду им. Ключовите компоненти са: а) договори с клиенти с търговска същност и оценка на вероятността за събиране на договорените суми от страна на предприятието съгласно условията на дадения договор; б) идентифициране на отделните задължения за изпълнение по договора за стоки или услуги – отграничаемостта им от останалите поети ангажименти по договора, от които клиентът би черпил изгоди; в) определяне на цена на сделката – сумата, която предприятието очаква, че има право да получи срещу прехвърлянето на съответната стока или услуга към клиента – особено внимание се отделя на видовете променливи компоненти в цената, вкл. финансовия компонент, както и на компонента, получаван в натура; г) разпределение на цената на операцията между отделните задължения за изпълнение по договора – обичайно на база индивидуалната продажна цена на всеки компонент (стока/услуга); и д) моментът или периодът на признаване на прихода – при успешното изпълнение на задължение по договора чрез трансфериране на контрола върху обещаната стока или услуга, било то в даден момент или за определен период във времето. Въведени са правила и критерии (а) за идентифициране на задължения за изпълнение на базата на конкретни обещания за доставката на стоки или услуги, (б) за идентифициране дали дружество е принципал или агент при предоставянето на стоки или услуги, и (в) при трансфера на лицензии. Въвеждането на този стандарт обичайно довежда до по-съществени промени: а) при комплексни договори, с обвързани продажби на стоки и услуги – ще е необходимо ясно

разграничаване между стоките и услугите на всеки компонент и условие по договора; б) вероятност за промяна на момента на признаване на продажбата; в) увеличаване на оповестяванията; и г) въвеждане на допълнителни правила за признаването на приходи от определен тип договори – лицензии; консигнации; еднократно събирани предварителни такси; гаранции и др. под. Стандартът допуска както пълно ретроспективно приложение, така и модифицирано ретроспективно приложение, от началото на текущия отчетен период (2018 г.), с определени оповестявания за предходните периоди. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт оказват влияние върху счетоводната политика и върху стойностите и класификацията на активите, пасивите, операциите и резултатите на групата по отношение на: приходи от договори с клиенти и пасиви по договори с клиенти. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 15 и да не преизчислява сравнителните данни. Няма съществен ефект върху началните салда от направните промени. (Приложение 2.3).

- *МСФО 7 (променен) Финансови инструменти: Оповестявания* – относно облекчението за преизчислението на сравнителни периоди и свързаните с тях оповестявания при прилагането на МСФО 9 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК). Тази промяна е свързана с въвеждане на облекчение относно необходимостта от преизчисление на сравнителните финансови отчети и възможността за предоставяне на модифицирани оповестявания при преминаването от МСС 39 към МСФО 9 към датата на прилагане на стандарта от групата и дали тя избира опцията да преизчисли предходни периоди. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 9 и да не преизчислява сравнителните данни. (Приложение 2.3).

- *КРМСФО 22 – Сделки с чуждестранна валута и авансови плащания (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., прието от ЕК)*. Това разяснение се отнася за отчитането на транзакции или части от транзакции в чуждестранна валута при получаването на авансови плащания, преди признаването на самия актив, разход или приход. Това разяснение се отнася за отчитането на транзакции или части от транзакции в чуждестранна валута при получаването на авансови плащания, преди признаването на самия актив, разход или приход. В тези случаи предприятията отчитат първо немонетарен актив по предплатени суми (предплащания по доставки на активи или услуги) или немонетарно задължение по отсрочени приходи (получени аванси от клиенти по продажби). При получаването на такива авансови плащания в чужда валута датата на транзакцията се използва за определяне на обменния курс, а ако има множество плащания – дата на транзакцията се определя за всяко отделно плащане. След това разяснението уточнява, че при първоначалното признаване на съответния актив, разход или приход, в резултат на транзакция по авансово плащане/получаване или на серията от транзакции от плащания/получаване в чуждестранна валута, датата на транзакцията е датата на първоначалното признаване на немонетарния актив или пасив (при еднократно плащане/получаване) или е датата на всяко плащане/получаване. Това тълкуване може да се прилага с пълна ретроспекция или перспективно, в два варианта: а) от началото на отчетния период, за който то се прилага за първи път; или б) от началото на предходния период преди периода, през който за първи път

то се прилага. Ръководството е направило проучване и е определило, че това тълкуване води до промени в счетоводната политика, но не е породило съществени ефекти върху стойностите на началните салда на активите и пасивите, респ. операциите.

За останалите стандарти и тълкувания, посочени по-долу, ръководството е проучило възможния им ефект и е определило, че те не биха имали ефект върху счетоводната политика, респ. активите, пасивите, операциите и резултатите на групата поради това, че то не разполага/оперира с такива обекти и/или не реализира подобни сделки и трансакции:

- *МСС 40 (променен) – Инвестиционни имоти – относно трансфери на инвестиционни имоти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).*

- *МСФО 2 (променен) Плащане на базата на акции – Класификация и оценяване на трансакциите базирани на плащания с акции (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).*

- *МСФО 4 (променен) Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).*

- *Подобрения в МСФО Цикъл 2014-2016 (м. декември 2016 г.) – подобрения в МСФО 1 и МСС 28 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приети от ЕК).*

Към датата на одобряване за издаване на този финансов отчет са издадени, но не са все още в сила за годишни периоди, започващи на 1 януари 2018 г. нови стандарти, променени стандарти и тълкувания, които не са били приети за по-ранно приложение от групата. От тях ръководството е преценило, че следните биха имали потенциален ефект в бъдеще за промени в счетоводната политика и финансовите отчети на групата за следващи периоди, а именно:

- *КРМСФО 23 (променен) Несигурности при третирането на данъци върху дохода (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., прието от ЕК).*

- *Промени в Концептуалната рамка за финансово отчитане (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г., не са приети от ЕК).*

- *Промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети и МСС 8 Счетоводна политика, промени в приблизителните оценки и грешки (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г. – не са приети от ЕК).*

- *МСС 19 (променен) – Доходи на наети лица (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., не е приет от ЕК).*

Допълнително, за посочените по-долу нови стандарти, променени стандарти и приети тълкувания, които са издадени, но все още не са в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2018 г., ръководството е преценило, че следните не биха имали потенциален ефект за промени в счетоводната политика и финансовите отчети на групата

поради това, че то не разполага/оперира с такива обекти и/или не реализира подобни сделки и трансакции, а именно:

- *МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. не е приет от ЕК).*

- *МСФО 3 (променен) – Бизнес комбинации (в сила за годишни периоди от 01.01.2020 г., не е приет от ЕК).*

- *МСФО 9 (променен) – Финансови инструменти – относно случаи на негативни компенсации при предсрочно погасяване и модификации на финансови пасиви (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., приет от ЕК).*

- *МСФО 10 (променен) – Консолидирани финансови отчети и МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно продажби или апорт на активи между инвеститор и негов асоциирани или съвместни предприятия (с отложена ефективна дата на влизане в сила, подлежаща на определяне от СМСС).*

- *МСФО 16 Лизинги (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., приет от ЕК). Този стандарт е с изцяло променена концепция.*

- *МСФО 17 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2021 г., не е приет от ЕК).*

- *Подобрения в МСФО Цикъл 2015-2017 (м. декември 2017 г.) – подобрения в МСС 23, МСС 12 и МСФО 3 във връзка с МСФО 11 (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г., не са приети от ЕК).*

Консолидираният годишен финансов отчет е изготвен при спазване на принципа на историческата цена.

Дружествата от Групата водят своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приемат като тяхна отчетна валута за представяне. Данните в консолидирания отчет и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако нещо друго изрично не е указано.

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях. Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност на, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за консолидирания финансов отчет, са оповестени в Приложение № 2.23.

2.2. Дефиниции

Дружество-майка

Това е дружеството-инвеститор, което контролира едно или повече други дружества (предприятия) и притежава контрол върху дъщерните дружества, в които е инвестирало. Притежаването на контрол, в съответствие с изискванията на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети означава, че инвеститорът притежава правомощия в предприятието, в което е инвестирано, изложен е на, или има права върху променливата възвращаемост от неговото участие в дружеството, в което е инвестирано, както и има възможност да окаже въздействие върху размера на тази възвращаемост посредством своите правомощия върху предприятието, в което е инвестирано.

Дружеството-майка е „Велина” АД (Приложение 1).

Дъщерни дружества

Следвайки горепосоченото дружеството-майка е преценило, че притежава контрол във всички предприятия, където притежава директно или индиректно повече от 50% от капитала с право на глас в Общото събрание и/или правото да назначава управители и може да ръководи дейностите, които оказват съществено въздействие върху възвръщаемостта на предприятието, в което е инвестирано. Дъщерните дружества се консолидират от датата, на която ефективният контрол е придобит от Групата и спират да се консолидират от датата, на която се приема, че контролът се прехвърля извън Групата или дружествата се ликвидират.

Дъщерните дружества са посочени в Приложение № 1.

Неконтролиращо участие

Това са дяловете на акционери (съдружници) – трети лица, извън тези на акционерите на дружеството-майка. Те се посочват самостоятелно в консолидирания отчет за финансово състояние, консолидирания отчет за всеобхватния доход и консолидирания отчет за промените в собствения капитал.

В Групата няма неконтролиращо участие, доколкото тя притежава 100% от капитала на дъщерните си дружества, поради което тя не оповестява обобщена финансова информация за дъщерните дружества с неконтролиращи дялови участия.

2.3. Принципи на консолидацията

Консолидираният финансов отчет включва финансовите отчети на дружеството-майка Велина АД и на дъщерните дружества - Велина ЕООД и Водно дружество Велина ЕООД, изготвени към 31 декември, която дата е датата на финансовата година на Групата.

Финансовите отчети на дъщерните дружества за целите на консолидацията са изготвени за същия отчетен период, както този на дружеството-майка и при прилагане на единна счетоводна политика.

В консолидирания финансов отчет, отчетите на включените дъщерни дружества са консолидирани на база на метода “пълна консолидация”, ред по ред, като е прилагана унифицирана за съществени обекти счетоводна политика. Инвестициите на дружеството-майка са елиминирани срещу дела в собствения капитал на дъщерните дружества към датата на придобиване на контрол. Вътрешногруповите операции и разчети са напълно елиминирани, вкл. нереализираната вътрешногрупова печалба или загуба. Отчетен е и ефектът на отсрочените данъци при тези елиминиращи консолидационни записвания.

Придобиване на дъщерно дружество

При придобиване на дъщерно дружество от Групата се използва методът на придобиване (покупко-продажба). Прехвърленото възнаграждение включва справедливата стойност към датата на придобиване, на предоставените активи, възникналите или поети задължения и инструментите на собствен капитал, емитирани от придобиващото дружество, в замяна на получаване на контрола над придобиваното дружество. Прехвърленото възнаграждение включва и справедливата стойност на всички активи или пасиви в резултат от договорени възнаграждения под условие. Разходите, свързани с придобиването се признават като текущи за периода, в който те са извършени, с изключение на разходите за емисия на дългови или инструменти на собствения капитал, които се признават като компонент на собствения капитал. Всички разграничими придобити активи и поети пасиви и условните (изкристализирали) задължения в бизнес комбинацията, се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност към датата на придобиване. Всяко превишение на сбора от прехвърленото възнаграждение (оценено по справедлива стойност), сумата на неконтролиращото участие в придобиваното предприятие и, при придобиване на етапи, справедливата стойност на датата на придобиване на по-рано притежаваното капиталово участие в придобиваното предприятие, над придобитите разграничими активи и поети пасиви на придобиваното дружество, се третира и признава като репутация. Ако при първоначалната оценка справедливата стойност на нетните разграничими активи надвишава прехвърленото възнаграждение (цената на придобиване) на бизнес комбинацията, това превишение се признава незабавно в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на Групата.

Когато бизнес комбинацията по придобиването на дъщерно дружество се осъществява на етапи, на датата на придобиване всички предишни инвестиции, държани от придобиващия, се преоценяват по справедлива стойност, като получените ефекти от тази преоценка се признават в текущата печалба или загуба на Групата, вкл. всички предишно отчетени ефекти в другите компоненти на всеобхватния доход се рециклират.

Освобождаване от дъщерно дружество

При продажба или друга форма на загуба (трансфер) на контрол върху дъщерно дружество:

- Отписват се активите и пасивите (вкл. ако има принадлежаща репутация) на дъщерното дружество по балансова стойност към датата на загубата на контрол;
- Отписва се неконтролиращото участие в това дъщерно дружество по балансова стойност в консолидирания отчет за финансовото състояние към датата на загубата на контрола, вкл. всички компоненти на друг всеобхватен доход, свързани с тях;

- Признава се полученото възнаграждение по справедлива стойност от сделката, събитието или операцията, довела до загубата на контрол;
- Рекласифицират се към “печалби или загуби за годината”, или се трансферира директно към натрупани печалби всички компоненти на собствения капитал, представляващи нереализирани доходи или загуби – съгласно изискванията на съответните МСФО, под чиито правила попадат тези компоненти на собствения капитал;
- Признава се всяка резултатна разлика като “печалба или загуба от освобождаване (продажба) на дъщерно дружество” в консолидирания отчет за всеобхватния доход, принадлежаща на групата.

2.4. Сравнителни данни

Групата представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

През 2018 година групата е приела промяна в подхода на представянето на текущите вземания в отчета за финансовото състояние с цел подготовка за отразяване на промените от първоначалното прилагане на новите МСФО 9 *Финансови инструменти* и МСФО 15 *Приходи от договори с клиенти*. Сравнителната информация за предходната 2017 година в този консолидиран финансов отчет е прекласифицирана за тази промяна. Тя се състои в следното: търговските и други вземания, които са представени общо в консолидирания финансов отчет за 2017 година са разделени в зависимост от техния произход в две позиции: търговски вземания и други вземания.

Първоначално прилагане на МСФО 9 и МСФО 15

МСФО 9 заменя разпоредбите на МСС 39 във връзка с признаване, класификация и оценка на финансови активи и финансови пасиви, отписване на финансови инструменти, обезценка на финансови активи и счетоводно отчитане на хеджирането. Въведени са нови класификационни критерии и групи на финансовите активи респ. нови правила за тяхното последващо оценяване и признаването на приходите от лихви. Другатата съществена разлика е възприемането на нов подход за измерване на обезценки – на база очакваните кредитни загуби. При въвеждането на МСФО 9 Групата е приложила изключенията (облекченията) при първоначалното му прилагане, като е наложила изискванията на стандарта към откритите на 01.01.2018 г. договори по финансови инструменти. МСФО 15 заменя МСС 18, който обхваща договори за стоки и услуги, както и МСС 11, който обхваща договори за строителство, и свързаните с тях ПКР и КРМСФО. Новият стандарт установява модел от пет стъпки при отчитане на приходите от договори с клиенти. Този модел е базиран на принципа, че приходите се признават, когато контролът върху стоката или услугата се прехвърли на клиента в размер, който отразява възнаграждението, на което предприятието очаква да има право в замяна на прехвърляне на стоки или услуги на клиента. Приемането на новия МСФО 15 увеличава значително използването на преценки при признаване на приходите и дава насоки за отчитането на разходи по договор. Представянето и оповестяванията по МСФО 15 са в определена степен различни и повече детайлни спрямо отменените счетоводни стандарти. Групата е приложила изискванията на

МСФО 15 за всички неизпълнени на 01.01.2018 г. договори, като е използвано практическото облекчение за модифицирани договори с клиенти.

Дружествата от Групата са направили анализ за наличие на ефекти, класификационни и стойностни, от приложението за първи път на МСФО 9 и МСФО 15 върху отчетените от нея активи и пасиви на 1 януари 2018 година. Заключение е, че не се налагат съществени корекции в началните салда. Също така, сравнителната информация за 2017 година не е преизчислена, тъй като е избрано модифицирано прилагане за първи път и за двата стандарта. Тя е представена и оповестена съгласно изискванията на МСС 39 (отменен) и МСС 18 (отменен), и свързаните с тях разяснения.

2.5. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната и отчетна валута на групата е българският лев. Българският лев е фиксиран към еврото по Закона за БНБ в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 31 декември те се оценяват в български лева като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от тези, по които първоначално са били признати, се включват в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в момента на възникването им, като се третира като финансови приходи/разходи.

2.6. Приходи

2.6.1. Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 година

2.6.1.1. Признаване на приходи по договори с клиенти

Обичайните приходи в групата са от продажба на кухненска продукция, стоки и материали и от предоставянето на хотелиерски услуги.

Приходите в групата се признават, когато контролът върху обещаните в *договора с клиента* услуги се прехвърли на клиента. Контролът се прехвърля на клиента в определен момент, при удовлетворяване на задълженията за изпълнение по договора чрез предоставяне на обещаните стоки и услуги.

Оценка на договор с клиент

Договор с клиент е налице само когато при влизането му в сила той:

а. има търговска същност и мотив;

б. страните са го одобрили (устно, писмено или на база „установена и общопризната стопанска практика“) и се ангажирали да го изпълнят;

в. правата на всяка страна и условията за плащане могат да бъдат идентифицирани; и
г. съществува вероятност възнаграждението, на което групата има право при изпълнение задълженията си за изпълнение, да бъде получено. При оценка на събираемостта се вземат предвид всички релевантни факти и обстоятелства по сделката, вкл. минал опит и обичайни бизнес практики.

Договор, за който някой от горепосочените критерии все още не е изпълнен, подлежи на нова оценка през всеки отчетен период. Получените възнаграждения по такъв договор се признават като задължение (*пасив по договор*) в отчета за финансовото състояние, докато:

- а. всички критерии за признаване на договор с клиент не бъдат изпълнени;
- б. групата изпълни задълженията си за изпълнение и е получила цялото или почти цялото възнаграждение (което не подлежи на възстановяване); и/или
- в. когато договърът е прекратен и полученото възнаграждение не подлежи на възстановяване.

При първоначалната оценка на договорите си с клиенти групата прави допълнителен анализ и преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и респ. дали обещаните стоки и/или услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне на услуги, които са разграничими (сами по себе си и в контекста на договора), се отчита като едно задължение за изпълнение.

Групата признава приход за всяко *отделно задължение за изпълнение* на ниво *индивидуален договор с клиент* като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор.

2.6.1.2. Измерване на приходите по договори с клиенти

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор *цена на сделката*.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което групата очаква да има право, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. При определянето на цената на сделката, групата взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики, вкл. влиянието на променливи възнаграждения, наличието на съществен финансов компонент, непарични възнаграждения и възнаграждения, дължими на клиента (ако има такива). При договори с повече от едно задължения за изпълнение цената на сделката се разпределя към всяко задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени на всяка стока и/или услуга, определени по един от допустимите в МСФО 15 методи, като приоритет се дава изключително на метода на „наблюдаемите продажни цени”.

Промяната в обхвата или цената (или и в двете) на договора се отчита като отделен договор и/или като част от съществуващия договор в зависимост от това дали промяната е свързана с добавяне на стоки и/или услуги, които са разграничими, и от определената за тях цена. В зависимост от това:

а) модификацията се отчита като отделен договор, ако обхвата на договора се разширява поради добавянето на стоки и/или услуги, които са разграничими, и промяната в договорната цена отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги;

б) модификацията се отчита като прекратяване на съществуващия договор и сключване на нов договор (прилагане в бъдещето), ако оставащите стоки и/или услуги са разграничими от прехвърлените преди модификацията, но промяната в договорната цена не отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги;

в) модификацията се отчита като част от съществуващия договор (кумулятивно коригиране), ако оставащите стоки и/или услуги не са разграничими от прехвърлените преди модификацията и следователно са част от едно задължение за изпълнение, което е уредено частично.

2.6.1.3. Задължения за изпълнение по договори с клиенти

Приходите, генерирани в групата, са основно от продажба на хранителни стоки и хотелски услуги.

Като цяло дружествата от групата са достигнали до заключение, че действат като принципал при договореностите си с клиентите, освен ако изрично не е оповестено друго за определени транзакции, тъй като обичайно групата контролира стоките и услугите преди да ги прехвърли към клиента.

Приходи от продажба на хранителни стоки и кухненска продукция

Групата генерира приходи от продажба на кухненска продукция и хранителни стоки и напитки в обектите за хранене. При продажбата им контролът върху стоките се прехвърля към клиента в точно определен *времеви момент*, което обичайно е при предаването на стоката на клиента, когато клиентът може да се разпорежда с нея, като управлява употребата ѝ и получава по същество всички останали ползи.

Приходите от продажби се признават в точно определен момент, като групата използва метод на изхода, тъй като най-точно описва прехвърлянето на контрола върху стоките, основаващ се на количеството предоставени стоки.

Приходи от продажби на услуги

Предоставяните от групата услуги включват услуги по настаняване и други хотелиерски услуги.

При продажба на хотелиерски услуги контролът върху услугите се прехвърля в *течение на времето*, тъй като клиентът получава и консумира услугата едновременно с нейното предоставяне и не е необходимо друго дружество да повтори по същество работата, която групата е извършила към съответната дата, ако това друго дружество трябва да изпълни оставащата част от задължението.

Приходите от продажби се признават в течение на времето чрез измерване на степента на изпълнение на задълженията на групата (етап на завършеност). Напредъкът по договора (етапа на завършеност) се измерва на база изминало време (на линейна база – дневно). Този метод е определен като най-подходящ за измерване на напредъка, доколкото услугите се предоставят в дни и са част от серия, и следователно, най-добре описва схемата

на прехвърляне на контрола и удовлетворяване на задълженията, респ. нивото на незавършеност.

Приходи от комбинирани договори (продажба на кухненска продукция/стоки и услуги като пакет)

Групата продава хотелиерските си услуги както самостоятелно, така и в комбинация с продажба на кухненска продукция, хранителни стоки и напитки като пакет. В тези случаи групата отчита отделните продукти, стоки и услуги като отделни задължения за изпълнение само ако клиентът може да се възползва от стоките и/или услугите самостоятелно (т.е. те са разграничими сами по себе си) и те са разграничими от другите елементи, включени в пакета (т.е. те са разграничими в контекста на договора). Ръководството е направило анализ и е определило, че договорите за пакетна продажба включват две задължения за изпълнение, тъй като стоките/продукцията и услугите по хотелско настаняване могат да бъдат закупени/получени от други доставчици и/или закупени отделно, не модифицират другите стоки и/или услуги, не са взаимосвързани и не са интегрирани с тях. В този случай, възнаграждението, на което групата има право (цената на сделката), се разпределя между отделните задължения за изпълнение на база индивидуалните им продажни цени, съгласно действащата към датата на сделката ценова листа.

Цена на сделката и условия за плащане

Цената на сделката обичайно включва фиксирана в договор с клиента единична продажна цена и не включва променливо възнаграждение.

Съществен финансов компонент

Обичайният кредитен период към клиентите е от 5 до 30 дни.

В определени случаи групата събира краткосрочни аванси от клиенти, които нямат съществен компонент на финансиране. Групата е направила анализ и е определила, че продължителността на срока между момента, в който клиента плаща за обещаните и/или получени стоки/или услуги и момента на прехвърляне на контрола върху тези стоки и/или услуги е в рамките на дванадесет месеца и договореното възнаграждение няма съществен компонент на финансиране. Събраните авансово плащания от клиенти се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти (Приложение № 3.1.).

За договори, при които очакването е периодът между прехвърлянето на контрола върху обещаните услуги и плащането от клиента да е до 12 месеца, групата не коригира цената на сделката за въздействието на значителния компонент на финансиране.

2.6.1.4. Разходи по договори с клиенти

Групата не поема каквито и да било разходи за получаване на договори с клиенти и разходи за изпълнение на такива договори, които са допустими за и подлежат на капитализация.

2.6.1.5. Салда по договори с клиенти

Търговски вземания и активи по договори

Търговските вземания представляват безусловно право на групата да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Първоначалното оценяване, последващата оценка и обезценката на търговските вземания са оповестени в *Приложение № 2.19 Финансови инструменти*.

Активът по договор е правото на групата да получи възнаграждение в замяна на услугите, които е прехвърлило на клиента, но което не е безусловно (начисление за вземане). Ако чрез предоставянето на услугите групата изпълни задължението си преди клиента да заплати съответното възнаграждение и/или преди плащането да стане дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение (което е под условие). Признатите активи по договор се рекласифицират като търговско вземане, когато правото на възнаграждение стане безусловно. Правото на възнаграждение се счита за безусловно, ако единственото условие за това, плащането на възнаграждението да стане дължимо, е изтичането на определен период от време.

Пасиви по договори

Като пасив по договор групата представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнило задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение.

Активите и пасивите по договор се представят към текущи вземания и текущи задължения в отчета за финансовото състояние и се оповестяват отделно. Те се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или участват в обичайния оперативен цикъл на групата, а останалите – като нетекущи. Активите и пасивите, произтичащи от един договор се представят нетно в отчета за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора.

След първоначалното признаване, търговските вземания и активите по договора се подлагат на преглед за обезценка в съответствие с правилата на МСФО 9 *Финансови инструменти*. Загубите от обезценка в резултат от договори с клиенти се представят отделно от други загуби от обезценка към Други разходи за дейността.

2.6.2. Счетоводна политика, приложима до 31 декември 2017 година

Приходите в групата се признават на база принципа за начисляване и до степента, до която стопанските изгоди се придобиват от групата и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При продажбите на кухненска и сладкарска продукция, стоки и материали приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи, произтичащи от тяхната собственост преминават в купувача.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, като се отчита етапа на завършеност на сделката към датата на консолидирания отчет за финансовото състояние, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените стоки, продукция и услуги, нетно от косвени данъци (данък добавена стойност).

Финансовите приходи се включват в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат и се състоят от: приходи от лихви по текущи сметки и приходи от лихви по предоставени заеми.

Финансовите приходи се представят отделно от финансовите разходи на лицевата страна на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.7. Разходи

Разходите в групата се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Финансовите разходи се включват в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се посочват отделно от финансовите приходи и се състоят от лихвени разходи по кредити и отрицателни курсови разлики.

2.8. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването са представени в консолидирания финансов отчет по историческа цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално оценяване

При първоначалното придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, вкл. митнически такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на актива, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др.

При придобиване на имоти, машини и оборудване при условията на разсрочено плащане, покупната цена е еквивалентна на сегашната стойност на задължението, дисконтирано на база на лихвеното равнище по привлечените от групата кредитни ресурси.

Групата е определила стойностен праг от 150 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се третираят като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от групата подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е моделът на себестойността по МСС 16, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които

имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Групата използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Полезният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на актива, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване и е както следва:

- сгради – 40 г.
- съоръжения – 25 г.
- машини и оборудване – 3. г.
- компютри – 2 г.
- транспортни средства – 8 г.
- стопански инвентар – 7 г.

Определеният срок на годност на дълготрайните активи се преглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се коригира до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на дълготрайните материални активи е по-високата от двете: нетна продажна цена или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтов фактор преди данъци, който отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Дълготрайните материални активи се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат, към датата на прехвърляне на контрола към получателя на актива. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.9. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени в консолидирания финансов отчет по себестойност, намалена с натрупаната амортизация. В техния състав са включени програмни продукти, използвани в групата.

В групата се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот от 2 г.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Загубите от обезценка се отчитат в консолидирания отчет за всеобхватния доход.

Нематериалните активи се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат, към датата на прехвърляне на контрола към получателя на актива.

2.10. Материални запаси

Материалните запаси са оценени по по-ниската от: себестойност и нетна реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността), както следва: покупна цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановими данъци и други преки разходи, които допринасят за привеждане на материалите в готов за тяхното използване вид.

При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на средно-претеглената цена (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

2.11. Търговски вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на групата да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на клиента-длъжник

Последващо оценяване

Групата държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за кредитни загуби. (Приложение № 2.18).

Обезценка

Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 година

Групата прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания, използвайки опростения подход, допускан от МСФО 9 (*Приложение № 14*).

Счетоводна политика приложима до 31 декември 2017 г.

Търговските вземания се представят и отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригинално издадената фактура, намалена с размера на обезценката за несъбираеми суми.

В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, вземанията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва. Обезценката на търговски вземания се оценява на базата на модела на понесени загуби. Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума или на част от нея съществува висока несигурност. Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят.

Обезценката на вземанията се начислява и отчита чрез съответна кореспондентна корективна сметка за всеки вид вземане към позицията Други разходи на лицевата страна на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.12. Лихвоносни заеми

Всички предоставени заеми се представят първоначално по цена на придобиване (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на предоставеното по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и предоставени ресурси. След първоначалното им признаване лихвоносните заеми последващо се оценяват и представят в консолидирания отчет за финансово състояние по амортизирана стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Те са квалифицирани в тази група, тъй като бизнес моделът на групата е единствено с цел събиране на договорни парични потоци на главница и лихви. Амортизираната стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други суми, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като *финансови приходи* (лихви) или разходи през периода на амортизация или когато вземанията се погасят, отпишат или редуцират.

Приходите от лихви се признават в съответствие с етапа, в който е класифициран съответният заем на база метода на ефективния лихвен процент.

Лихвоносните заеми и други предоставени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която групата-длъжник има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период (*Приложение № 2.18*).

2.13. Пари и парични еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти включват касовите наличности и наличностите по разплащателните сметки.

Последващо оценяване**Счетоводна политика, прилагана от 1 януари 2018 година**

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност, намалена с натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

Счетоводна политика, прилагана до 31 декември 2017 година

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност без натрупаната обезценка за реално понесени кредитни загуби.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20% и 9 % за настаняване и изхранване на туристи в пакетна цена);
- лихвите по получени инвестиционни кредити се включват като плащания за финансова дейност, а лихвите, свързани с кредити, обслужващи текущата дейност, се включват в оперативна дейност;
- платеният/полученият ДДС по покупки/продажби на дълготрайни активи се посочва като плащане към доставчици/постъпления от клиенти към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на групата за съответния период (месец).

2.14. Търговски и други задължения

Задълженията към доставчици и другите текущи задължения са отчетени по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката, която ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги.

В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва.

2.15. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

Всички заеми и други привлечени финансови ресурси първоначално се признават и оценяват по цена на придобиване (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното признаване, лихвоносните заеми и други привлечени ресурси, последващо се оценяват по амортизируема стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в консолидирания отчет за

всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи/разходи (лихва) през периода на амортизация или когато задълженията се отпишат или редуцират.

Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен ако за част от тях групата има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от датата на отчета за финансовото състояние.

2.16. Лизинг

Оперативен лизинг

Лизингополучател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това активът не се включва в отчет за финансовото състояние на лизингополучателя.

Плащанията/постъпленията по оперативния лизинг се признават като разходи/приходи в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

2.17. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в групата се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за наетия персонал под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми за уреждане в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналят е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, за периода, в който е положен трудът за тях и/или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет групата прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за сумите за самите възнаграждения и на вноските по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на групата като работодател в България е да извършва задължително осигуряване на наетия си персонал за фонд “Пенсии”, допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд “Общо заболяване и майчинство” (ОЗМ), фонд “Безработица”, фонд “Трудова злополука и професионална болест” (ТЗПБ) и

здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават всяка година със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО) в съотношение 60:40 (2017 г.: 60:40).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от групата в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд “Пенсии”, фонд “ОЗМ”, фонд “Безработица”, фонд “ТЗПБ”, както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към групата няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от групата вноски по плановите с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда групата в качеството ѝ на работодател в България е задължена да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на консолидирания финансов отчет, по която те се представят в консолидирания отчет за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им, се представя в консолидирания отчет за всеобхватния доход като: а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представят в текущата печалба или загуба, по статия „разходи за персонал”, а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби, се признават веднага в периода, в който възникнат и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи”. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен консолидиран финансов отчет групата назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните ѝ задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиран в България, където функционира и самото дружество.

Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовото и осигурително законодателство в България, групата като работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране определени видове обезщетения.

Групата признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база публично анонсиран план, вкл. за реструктуриране, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в консолидирания отчет за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.18. Акционерен капитал и резерви

Дружеството-майка „Велина“ АД е акционерно дружество и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на акционерен капитал, който да служи като обезпечение на кредиторите на групата за изпълнение на техните вземания към него. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството-майка до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност. Акционерният капитал е оценен по номиналната стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и Учредителния акт дружеството-майка е длъжно да формира и фонд Резервен, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя, докато средствата във фонда достигнат една десета част от капитала на групата;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в Устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на капитала.

2.19. Финансови инструменти

2.19.1. Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 година

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

2.19.1.1. Финансови активи

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират в три групи, според последващата им оценка: по амортизирана стойност; по справедлива стойност през другия всеобхватен доход; и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Групата първоначално оценява финансовите активи по справедлива стойност, а в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата

или загубата, се добавят преките разходи по сделката. Изключение са търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране - те се оценяват на база цената на сделката, определена съгласно МСФО 15 (*Приложение № 2.6. Счетоводна политика за приходи/активи по договор*).

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която групата е поело ангажимент да закупи или продаде актива.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им признаване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на съответния финансов актив и бизнес модела на групата за неговото управление. За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, условията на даден финансов актив трябва да поражда парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата (СПГЛ)" по неиздължената сума на главницата. За целта се извършва анализ чрез тест на СПГЛ на нивото на инструмент.

Бизнес моделът на групата за управление на финансовите активи отразява начина, по който групата управлява финансовите си активи за генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци произтичат от събирането на договорни парични потоци, на продажба на финансовите активи, или и двете.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи на групата са класифицирани в категорията „Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)“.

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Групата оценява финансовите активи по амортизирана стойност когато са удовлетворени и двете условия по-долу:

- финансовият актив се държи и използва в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него, и
- условията на договора за финансовия актив поражда парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания на главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват на база метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП). Те подлежат на обезценка. Печалбите и загубите се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансовите активи по амортизирана стойност на групата включват: парични средства и парични еквиваленти в банки и търговски вземания, представени на следните позиции в отчета за финансово състояние: *търговски вземания и парични средства и парични еквиваленти* (Приложения 15 и 17).

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва от консолидирания отчет за финансовото състояние на групата когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли, или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или групата е поела задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което: или а) групата е прехвърлила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или б) групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но е прехвърлила контрола върху него.

Когато групата е прехвърлила правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпила в споразумение за прехвърляне, тя прави оценка на това дали и до каква степен е запазила рисковете и ползите от собствеността. Когато групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлила контрола върху него, тя продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай групата признава и свързаното с това задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които групата е запазила.

Обезценка на финансови активи

Групата признава коректив (провизия за обезценка) за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Очакваните кредитни загуби се изчисляват като разлика между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които групата очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент.

Предоставени заеми на трети лица

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *предоставени заеми* групата прилага *общия подход за обезценка*, определен от МСФО 9. Съгласно този подход групата прилага “тристепенен” модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив).

Очакваните кредитни загуби се признават на два етапа:

- а) Финансов актив, който не е кредитно обезценен при първоначалното му възникване/придобиване и се класифицира в Етап (Stage) 1. Това са заеми, предоставени: на длъжници с нисък риск от неизпълнение и стабилни като тенденции добри ключови показатели (финансови и нефинансови), редовно обслужвани, и без наличие на дължими суми, които са в просрочие. От първоначалното му признаване неговият кредитен риск и качества са обект на непрекъснато наблюдение и анализи. Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани в Етап 1 се определят на база на кредитни загуби, които са резултат от възможни събития на неизпълнение, които биха могли да настъпят в рамките на следващите 12 месеца от живота на съответния актив (12-месечни очаквани кредитни загуби за инструмента).
- б) В случаите, когато след първоначалното признаване на финансов актив, кредитният му риск нарасне значително и в резултат от това неговите качества се влошат, той

се оценява към рискова квалификационна група като се прехвърля в Етап (Stage) 2. Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани в Етап 2 се определят за целия оставащ живот (срок) на съответния актив, независимо от момента на настъпването на неизпълнението (очаквани кредитни загуби за целия живот (срок) на инструмента).

В случаите, когато кредитният риск на финансов актив нарасне до ниво, което индикира, че има настъпило събитие на неизпълнение, той се счита за обезценен и се класифицират в Етап (Stage) 3. На този етап се установяват и изчисляват понесените загуби по съответния актив за целия му оставащ живот (срок).

Групата коригира очакваните кредитни загуби, определени на база исторически данни, с прогнозни макроикономически показатели, за които е установено, че има корелация и се очаква да окажат влияние върху размера на очакваните кредитни загуби в бъдеще.

Търговски вземания

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на *търговските вземания и активите по договори с клиенти* групата е избрала и прилага *опростен подход на база матрица за изчисление на очаквани кредитни загуби* и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход тя признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата.

Парични средства

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти в банки*, групата прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход групата прилага “тристепенен“ модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив). За целта се прилага рейтингов модел, като се използват рейтингите на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody’s, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg. На тази база, от една страна, се използват публични данни за PD (вероятности за неизпълнение), рефериращи към рейтинга на съответната банка, а от друга, от промяната на рейтинга на съответната банка, групата оценява наличието на завишен кредитен риск. Загубите при неизпълнение се оценяват съобразно наличието на гарантирани и/или обезпечени суми по банковите сметки.

Финансовите активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

2.19.1.2. Финансови пасиви

Първоначално признаване, класификация и оценяване

Финансовите пасиви на групата включват търговски и други задължения.

При първоначално им признаване финансовите пасиви се класифицират като пасиви по амортизирана стойност.

Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства, и търговски и други задължения, нетно от преките разходи по сделката.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация.

Получени заеми и други привлечени средства

След първоначалното им признаване, групата оценява привлечените средства по амортизирана стойност, чрез метода на ефективния лихвен процент. Печалбите и загубите се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато съответният финансов пасив се отписва, както и чрез амортизацията на база ефективен лихвен процент.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ефективния лихвен процент. Амортизацията се включва като “финансов разход” в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Отписване

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитор при по същество различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.19.2. Счетоводна политика, прилагана до 31 декември 2017 година**2.19.2.1. Финансови активи**

Групата класифицира своите финансови активи в категорията “кредити и вземания”, включително паричните средства и еквиваленти. Класификацията е в зависимост от същността и целите (предназначението) на финансовите активи към датата на тяхното придобиване. Ръководството определя класификацията на финансовите активи на групата към датата на първоначалното им признаване в отчета за финансовото състояние.

Обичайно групата признава в отчета за финансовото състояние финансовите активи на датата на търгуване – датата, на която то се е обвързало (поело е окончателен ангажимент) да закупи съответните финансови активи. Всички финансови активи първоначално се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията.

Финансовите активи се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние на групата, когато правата за получаване на парични средства (потоци) от тези активи са изтекли, или са прехвърлени и групата е прехвърлила съществената част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице). Ако групата продължава да държи съществената част от рисковете и ползите асоциирани със собствеността на даден трансфериран финансов актив, тя продължава да признава актива в консолидирания отчет за финансовото състояние си, но признава също и обезпечено задължение (заем) за получените средства.

Кредити и вземания

Кредити и вземания са недеривативни финансови активи с фиксирани или установими плащания, които не се котират на активен пазар. Те се оценяват в консолидирания отчет за финансовото състояние по тяхната амортизируема стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с направена обезценка. Тези активи се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на групата, а останалите – като нетекущи.

Тази група финансови активи включва: търговски вземания, други вземания от контрагенти и трети лица, и паричните средства и парични еквиваленти от консолидирания отчет за финансовото състояние (Приложения № 2.11, № 2.12 и 2.13). Лихвеният доход по “кредитите и вземанията” се признава на база ефективна лихва, освен при краткосрочните вземания под 3 месеца, където признаването на такава лихва е неоснователно като несъществено и в рамките на обичайните кредитни условия. Той се представя в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), към статията „финансови приходи”.

На датата на всеки консолидиран отчет за финансовото състояние групата оценява дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, налагащи обезценка на кредитите и вземанията (Приложение № 2.23).

2.19.2.2. Финансови пасиви

Групата класифицира дългови инструменти и инструменти на собствен капитал или като финансови задължения или като собствен капитал в зависимост от същността и условията в договор със съответния контрагент относно тези инструменти.

Финансовите пасиви на групата включват заеми (кредити) и задължения към доставчици и други контрагенти. Първоначално те се признават в консолидирания отчет за финансовото състояние по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва (Приложения № 2.13, 2.14 и 2.15).

2.19.3. Референтна връзка на класификацията и последващото оценяване на финансовите активи и пасиви съгласно МСФО 9 и МСС39

Референтната връзка между класификациите по МСФО9 и МСС39 на финансовите активи и пасиви е представена в таблицата по-долу.

	МСФО 9		МСС 39	
	Класификация	Последваща оценка	Класификация	Последваща оценка
Финансови активи				
Лихвоносни заеми и други предоставени финансови ресурси	Финансови активи по амортизирана стойност	Амортизирана стойност	Кредити и вземания	Амортизирана стойност
Търговски вземания	Финансови активи по амортизирана стойност	Амортизирана стойност	Кредити и вземания	Амортизирана стойност
Парични средства и парични еквиваленти	Финансови активи по амортизирана стойност	Амортизирана стойност	Кредити и вземания	Амортизирана стойност

	МСФО 9		МСС 39	
	Класификация	Последваща оценка	Класификация	Последваща оценка
Финансови пасиви				
Търговски и други задължения	Финансови пасиви по амортизирана стойност	Амортизирана стойност	Кредити и задължения	Амортизирана стойност
Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси	Финансови пасиви по амортизирана стойност	Амортизирана стойност	Кредити и задължения	Амортизирана стойност

Ефектите от първоначалното прилагане на МСФО 9 са оповестени в приложение № 2.3.

2.19.4. Оценяване по справедлива стойност

Определени активи и пасиви на групата се изисква съгласно МСФО да се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са предоставени и получени заеми на/от трети лица, получени банкови заеми, определени търговски и други вземания и задължения, които се оценяват на повтаряща се база.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които групата задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

2.20. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка за 2018 г. е 10% (2017 г.: 10%).

Отсрочените данъци се определят чрез прилагане на балансовия пасивен метод, за всички временни разлики към датата на консолидирания финансов отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на консолидирания отчет за финансовото състояние и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за периода, през който активите ще се реализират, а пасивите ще се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или в голяма степен на сигурност се очаква да са в сила.

Към 31.12.2018 г. отсрочените данъци върху печалбата са оценени при ставка 10% (31.12.2017 г.: 10%).

2.21. Нетна печалба на акция

Основната нетна печалба на акция се изчислява като се раздели нетната печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите, притежатели на обикновени акции, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор. Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

При капитализация, допълнителна емисия или разделяне, броят на обикновените акции, които са в обръщение до датата на това събитие, се коригира, за да се отрази пропорционалната промяна в броя на обикновените акции в обръщение така, сякаш събитието се е случило в началото на представения най-ранен период.

Нетната печалба на акции с намалена стойност не се изчислява, тъй като няма издадени потенциални акции с намалена стойност.

2.22. Сегментно отчитане

Отчетен сегмент представлява отграничим компонент на групата, който предприема бизнес дейности, от които може да получава приходи и понася разходи (включително приходи и разходи, свързани със сделки с други компоненти на групата), чиито оперативни резултати редовно се преглеждат от ръководството, вземащо главните оперативни решения, както и вземането на решения относно ресурсите, които да бъдат разпределени към сегмента

и оценяване на резултатите от дейността му и за който е налице отделна финансова информация. Групата има един единствен сегмент на отчитане.

2.23. Преценки на ръководството от определящо значение при прилагане счетоводната политика на групата. Ключови приблизителни счетоводни оценки и предположения с висока несигурност.

2.22.1. Приходи от договори с клиенти

При признаване на приходите и изготвяне на консолидирания годишен финансов отчет ръководството прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените приходи, разходи, активи и пасиви по договори и съответстващите им оповестявания. В резултат на несигурността по отношение на тези предположения и приблизителни оценки, е възможно да възникнат съществени корекции в балансовата стойност на засегнатите активи и пасиви в бъдеще, и респ. отчетените разходи и приходи.

Ключовите преценки и предположения, които оказват съществено влияние върху размера и срока за признаване на приходите от договори с клиенти са оповестени в Приложение № 2.6.1.3. *Задължения за изпълнение по договори с клиенти.*

2.23.2. Изчисление на очаквани кредитни загуби за предоставени заеми, търговски вземания и парични средства и еквиваленти

Измерването на очакваната кредитна загуба за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (предоставени заеми, вземания и активи по договори с клиенти, и парични средства и еквиваленти) е област, която изисква съществени предположения за бъдещи икономически условия и кредитно поведение на клиенти и длъжници (например вероятността контрагентите да не изпълнят задълженията си и произтичащите от тях загуби).

За прилагането на тези изисквания ръководството на групата прави редица важни преценки, като: а) определяне на критерии за идентифициране и оценка на значително увеличение на кредитния риск; б) избор на подходящи модели и предположения за измерване на очакваните кредитни загуби; в) формиране на групи от сходни финансови активи (портфейли) за целите на измерването на очакваните кредитни загуби, г) установяване и оценка за корелацията между историческите проценти на просрочие и поведението на определени макропоказатели, за да се отразят ефектите от прогнозите за тях в бъдеще при изчисленията на очакваните кредитни загуби (*Приложение № 26 Управление на финансовия риск*).

Търговски вземания

Групата използва матрици за провизии за изчислението на очакваните кредитни загуби от търговските вземания. Процентите на провизиите се базират на дните просрочие за групи от различни клиентски сегменти (портфейли), които имат сходни модели на загуба (тип клиент като сектор).

Всяка матрицата за провизии първоначално се основава на детайлни исторически наблюдения за проценти на несъбираемост на вземанията на групата и движението на вземанията по групи просрочия. Обичайно се използват исторически данни поне за три години спрямо датата на финансовия отчет. Допълнително матрицата се калибрира така, че да коригира исторически установените зависимости за кредитните загуби с прогнозната информация, използвайки и вероятностни сценарии. Например, ако се очаква дадени прогнозни икономически условия (пр. БВП) да се влошат или подобрят през следващата година, което може да доведе до корелационно увеличение на просрочията в дадения сектор (тип клиент), историческите проценти на неизпълнение се коригират. Към всяка отчетна дата наблюдаваните исторически проценти на неизпълнение се актуализират и се отчитат ефектите от промените в прогнозните оценки.

Оценката на съотношението между наблюдаваните исторически проценти на неизпълнение, прогнозните икономически условия и очакваните кредитни загуби е съществена счетоводна оценка. Стойността на очакваните кредитни загуби е чувствителна към промени в обстоятелствата и прогнозните условия. Историческите кредитни загуби на групата и прогнозните икономически условия могат да се отклоняват спрямо действителната несъбираемост в бъдеще.

Ръководството на групата е направило анализ и е установило, че търговските вземания съдържат пренебрежително малък процент очаквана загуба поради политиката за авансово получаване на сумите по договорите му с клиентите.

Информацията за очакваните кредитни загуби от търговските вземания с натрупване са оповестени в *Приложение № 15* и *Приложение № 26 Управление на финансовия риск*.

Предоставените заеми

Групата е възприела общия подход за изчисляване на обезценката от очакваните бъдещи кредитни загуби на предоставените заеми, съгласно МСФО 9. При определянето на загубата се вземат предвид всички гарантирани и/или обезпечени суми. По този начин, използвайки различни параметри и след дисконтиране, се достига до калкулация на оценката на очакваната кредитна загуба за съответния период на съответния финансов актив.

Предоставен заем е с кредитна обезценка, когато са настъпили едно или повече събития, оказващи неблагоприятно въздействие върху очакваните бъдещи парични потоци от този заем, респективно финансов актив.

Основни въпроси от политиката и комплекса от критерии за оценка на експозицията на групата към кредитен риск, свързан с предоставените заеми, са оповестени в *Приложение № 26 Управление на финансовия риск*.

Информацията за очакваните кредитни загуби от предоставените заеми са оповестени в *Приложение №14*.

Парични средства

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти в банки*, групата прилага общия „триетапен” подход за обезценка, определен от МСФО 9. За целта се прилага модел, базиран на публикуваните рейтинги на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody's, Fitch, S&P, BCRA

и Bloomberg. На тази база, от една страна, се определят показателите за PD (вероятности за неизпълнение), като се използват публичните данни на PD рефериращи към рейтинга на съответната банка, а от друга, чрез промяната на рейтинга на съответната банка от период в период, групата оценява наличието на завишен кредитен риск. Загубите при неизпълнение се оценяват по горепосочената формулата.

При определянето на LGD се взема предвид наличието на гарантирани и/или обезпечени суми по съответните банкови сметки.

Приблизителни оценки до 31 декември 2017 г.

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави към датата на всеки отчет, на индивидуална база. Загуба от обезценка на търговски вземания се признава когато са налице обективни доказателства, че групата няма да може да събере цялата сума по тях съгласно оригиналните условия на вземанията. Значителни финансови затруднения на длъжника по вземането, вероятност длъжникът да влезе в процедура на несъстоятелност или друга финансова реорганизация, неизпълнението или просрочието в плащането (повече от 90 дни закъснение) се вземат под внимание от ръководството, когато се определя и класифицира дадено вземане за обезценка. Стойността на обезценката е разликата между балансовата стойност на даденото вземане и сегашната стойност на прогнозираните бъдещи парични потоци, дисконтирани по оригинален ефективен лихвен процент или дисконтова норма, установена на лихвените нива на привлечения капитал. Балансовата стойност се коригира чрез използването на корективна сметка, където се натрупват всички обезценки, а сумата на загубата от обезценка за периода се признава в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като загуба от обезценка.

Когато дадено търговско вземане се прецени като напълно несъбираемо, то се изписва за сметка на коректива.

Имоти, машини и оборудване

Ръководството на групата е направило промяна в полезния живот на сгради (увеличение) на база на извършен преглед за бъдещи очаквания за срока на използването им.

Ефектът от промяната е намаление на разходите за амортизация с 23 х. лв.

Актюерски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани изчисления на сертифицирани актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор, които предположения са преценени от ръководството като разумни и уместни за групата (*Приложение № 19*).

3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ***3.1. Информация за видовете приходи***

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Приходи от продажби на услуги	1,551	1,497
Приходи от продажба на стоки	624	624
Общо:	2,175	2,121

Приходите за 2018 г. включват приходи в размер на 2 х.лв., които са били признати като пасиви по договори с клиенти в началото на отчетната година.

През текущия период няма отчетени приходи от задължения за изпълнение, удовлетворени в предходни периоди.

3.2. Задължения за изпълнение по договори с клиенти

Информация за задълженията за изпълнение са подробно оповестени в Приложение № 2.6.1.3.

3.3. Салда по договори с клиенти

	31.12.2018	01.01.2018
	BGN '000	BGN '000
Вземания по договори с клиенти – трети лица, нетно от обезценка, (Приложение № 14)	7	83
Вземания по договори с клиенти - свързани лица, нетно от обезценка (Приложение № 14)	27	1
Пасиви по договори с клиенти – трети лица (Приложение № 23)	6	2

Пасивите по договори с клиенти към 31.12.2018 г. включват получени авансови плащания за услуги по настаняване в хотела (01.01.2018 г : 2 х.лв.)

4. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Отписани задължения	19	-
Отписани вземания	(19)	-
Излищъци на материали	9	27
Общо:	9	27

Отписаните вземания и задължения са към един и същи контрагент – поради изтекла давност.

5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Горива и енергия	188	160
Основни суровини и материали	62	54
Хигиенни материали	51	42
Общо:	301	256

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Комисионни възнаграждения	98	81
Данъци и такси	31	24
Абонаментна поддръжка	26	25
Такса водоползване мин.вода	18	18
Ремонт и технологично обслужване	30	15
Застраховки	12	12
Финансов одит	13	12
Комуникации	8	8
Музикални мероприятия	5	5
Други	8	21
Общо:	249	221

Начислените разходи за годината за задължителен одит (на индивидуален и консолидиран отчет) за 2018 г. са в размер на 13 х. лв. (2017 г.: 12 х. лв.). Няма други услуги предоставени за отчетния период от назначения регистриран одитор.

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Разходи за текущи възнаграждения	991	951
Разходи за социално осигуряване	143	130
Начисления по неползвани отпуски	-	18
Социални придобивки	8	15
Провизии за дългосрочни задължения по обезщетения при пенсиониране (Приложение № 19)	13	12
Начисления за осигуровки за неползван отпуск	-	3
Общо:	1,155	1,129

8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Командировки	4	4
Работно облекло	2	3
Данъци върху разходите	-	3
Глоби държавни институции	-	10
Други	9	2
Общо:	15	22

9. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ И РАЗХОДИ

Финансовите приходи се състоят от приходи от лихви по предоставени заеми.

Финансовите разходи се състоят от разходи за лихви по получени банкови кредити 16 х.лв. (31.12.2017 г.: 19 х.лв.) и банкови такси 19 х.лв. (2017 г.: .... х.лв.).

10. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ

Основните компоненти на разхода за данък върху печалбата за периодите, завършващи на 31 декември е:

	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
<u>Отчет за всеобхватния доход</u>		
Данъчна печалба за годината по данъчна декларация	7	11
Текущ разход за данък върху печалбата за годината	1	1
Отсрочен данък върху печалбата, свързан с възникване и обратно проявление на временни разлики	1	-
Общо разход за данък върху печалбата, отчетен в консолидиранния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	2	1

Равнение на разхода за данък върху печалбата, определен спрямо счетоводния резултат

Счетоводна печалба за годината	15	44
Данък върху печалбата – 10% (2017 г.:10%)	2	5
Временни разлики за текущата година, за които не е признат данъчен актив	-	(4)
Общо разход за данък върху печалбата, отчетен в консолидиранния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	2	1

11. НЕТНА ПЕЧАЛБА НА АКЦИЯ

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Средно претеглен брой акции, на база дни	1,530,000	1,530,000
Печалба за годината (х. лв.)	13	43
Нетна печалба на акция (лева)		
основна стойност	0,00	0,03

12. ИМОТИ, МАШИНИ, ОБОРУДВАНЕ И НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	<i>Земи (терени)</i>	<i>Сгради, инсталации и външни съоръжения</i>	<i>Машини, оборудване и стопански инвентар</i>	<i>Транспорт и ни средства</i>	<i>Разходи за придобиван е на ДМА</i>	<i>Общо имоти, машини и оборудва не</i>	<i>Немате- риални активи</i>
Отчетна стойност							
Салдо към 1 януари							
2017 г.	1,235	4,670	1,957	32	20	7,914	10
Придобити активи	-		59	-	-	59	-
Отписани активи	-	-	-	-	-	-	-
Салдо към 31 декември							
2017 г.	1,235	4,670	2,016	32	20	7,973	10
Амортизация							
Салдо към 1 януари 2017							
г.	-	1,681	1,622	24	-	3,327	10
Амортизация за периода	-	133	33	5	-	171	-
Амортизация на отписани активи	-	-	-	-	-	-	-
Салдо към 31 декември							
2017 г.	-	1,814	1,655	29	-	3,498	10
Балансова стойност							
Към 1 януари 2017 г.	1,235	2,989	335	8	20	4,587	-
Към 31 декември 2017 г.	1,235	2,856	361	3	20	4,475	-

	Земи (терени)	Сгради, инсталации и външни съоръжения	Машини, оборудване и стопански инвентар	Транспорт ни средства	Разходи за придобиван е на ДМА	Общо имоти, машини и оборудва не	Нематериални активи
Отчетна стойност							
Салдо към 1 януари 2018 г.	1,235	4,670	2,016	32	20	7,973	10
Придобити активи	-	-	12	-	3	15	40
Отписани активи	-	-	-	-	-	-	-
Салдо към 31 декември 2018 г.	1,235	4,670	2,028	32	23	7,988	50
Амортизация							
Салдо към 1 януари 2018 г.	-	1,814	1,655	29	-	3,498	10
Амортизация за периода	-	109	30	3	-	142	-
Амортизация на отписани активи	-	-	-	-	-	-	-
Салдо към 31 декември 2018 г.	-	1,923	1,685	32	-	3,640	10
Балансова стойност							
Към 1 януари 2018 г.	1,235	2,856	361	3	20	4,475	-
Към 31 декември 2018 г.	1,235	2,747	343	-	23	4,348	40

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи към 31 декември включват:

- разходи за ремонт – 7 х.лв. (31.12.2017 г.: 4 х.лв.)
- други - 16 х.лв. (31.12.2017 г.: 16 х.лв.)

Към 31.12.2018 г. в състава на нематериалните активи е включен аванс за разработване и придобиване на хотелски софтуер на стойност 40 х.лв.

Към 31.12.2018 г. в състава на дълготрайните материални активи са включени активи с отчетна стойност 1,458 х.лв. (31.12.2017 г.: 1,326 х.лв.), които са амортизирани напълно, но продължават да се използват в дейността на групата.

Към 31.12.2018 г. е учредена договорна ипотека върху недвижими имоти, собственост на групата с балансова стойност 1,513 х.лв. (31.12.2017 г.: 1,048 х.лв.). (Приложение № 20).

13. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Материали	63	51
Стоки	20	21
Общо	83	72

Наличните към 31 декември материали и стоки са представени в консолидирания отчет за финансовото състояние по себестойност.

Наличните към 31.12.2018 г. стоки се състоят основно от хранителни продукти и напитки.

Материалите включват основно гориво и други материали за дейността.

14. ПРЕДОСТВЕНИ КРАТКОСРОЧНИ ЗАЕМИ НА ТРЕТИ ЛИЦА

През 2018 г. групата е предоставила краткосрочни заеми на трето лице при следните условия:

Велина АД

- договорена сума в лева – 50 х.лв.;
- падеж, в т.ч. и на лихвата – 28.06.2019 г.;
- годишен лихвен процент – 9%;
- обезпечение – запис на Заповед в размер на предоставения заем, авалиран от трето лице и договор за поръчителство;
- салдо към 31.12.2018 г. – 52 х.лв., в т.ч. главница – 50 х.лв. и лихва 2 х.лв.

Велина ЕООД

- договорена сума в лева – 400 х.лв.;
- падеж, в т.ч. и на лихвата – 13.09.2019 г.;
- годишен лихвен процент – 6%;
- обезпечение – запис на Заповед в размер на предоставения заем, авалиран от трето лице и договор за поръчителство;
- салдо към 31.12.2018 г. – 408 х.лв., в т.ч. главница – 400 х.лв. и лихва 8 х.лв.

Ръководството на групата е направило анализ на очакваните кредитни загуби, прилагайки общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. На базата на този анализ и направените изчисления не е призната обезценка за очаквани кредитни загуби поради несъществеността ѝ размер.

15. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Вземания от клиенти в страната	7	83
<i>в т.ч. вземания по договори с клиенти</i>	7	83
Вземания от свързани предприятия	27	41
<i>в т.ч. вземания по договори с клиенти</i>	27	1
Предоставени аванси на доставчици	2	2
Общо:	36	126

Вземанията по договори с клиенти са в лева и са безлихвени. Средният кредитен срок на вземанията е 1 месец. Същите са свързани с предоставени хотелиерски и ресторантьорски услуги. Групата няма кредитни лимити по клиенти, както и няма концентрация на вземания от определени клиенти.

Групата е определила период от 90 дни, за който не начислява лихви. Забава след този срок е приета от групата като индикатор за обезценка.

Редовните непадежирали търговски вземания от клиенти – свързани и несвързани предприятия към 31.12.2018 г. са в размер на 5 х.лв. (31.12.2017 г.: 63 х.лв.) и са с възрастова структура до 30 дни.

Възрастовата структура на просрочените вземания от клиенти, които не са обезценени към 31 декември е следната:

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Над 1 г.	29	21
Общо:	29	21

До датата на издаване на този финансов отчет част от просрочените вземания в размер на 26 х.лв. са погасени.

Вземанията от свързани предприятия към 31.12.2017 г. включват и предоставени аванси в размер на 40 х. лв.

До 31.12.2017 г. групата е прилагала подхода на реално понесените загуби при несъбираемост на индивидуална база. За 2018 г. групата прилага опростения подход на МСФО 9 за измерване на очаквани кредитни загуби по търговските вземания, като признава очаквани загуби за целия срок на инструмента за всички търговски вземания (*Приложение № 25 Управление на финансовия риск*).

Предоставените аванси на доставчици включват авансови плащания за услуги и материали.

16. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ

Другите вземания включват:

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Предоставени гаранции на МОСВ	16	16
Вземания от подотчетни лица	2	1
Други вземания	2	2
Общо:	20	19

17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Парични средства в банкови сметки	80	92
Парични средства в каса	14	40
Общо:	94	132

Паричните средства по валути са както следва:

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Парични средства в лева	91	113
Парични средства в евро	3	19
Общо:	94	132

Усреднените лихвени равнища по разплащателните сметки на групата са 2% за сметки в лева и в евро на годишна база (31.12.2017г.: 2%). През 2018 г. обслужващите банки не са начислявали лихва по разплащателните сметки на групата.

В резултат на направените анализи и приложената методика за изчисление на очаквани кредитни загуби на парични средства и еквиваленти, ръководството е определило, че обезценката на паричните средства и еквиваленти, би била сума, доближаваща се до нула. Поради това групата не е признала провизия за обезценка за очаквани кредитни загуби както към 01.01.2018 г., така и към 31.12.2018 г.

18. СОБСТВЕН КАПИТАЛ

	31.12.2018	31.12.2017	01.01.2017
	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Акционерен капитал	1,530	1,530	1,530
Законови резерви	52	52	52
Премиен резерв	153	153	153
Други резерви	705	705	705
Неразпределена печалба	1,685	1,672	1,648
Общо:	4,125	4,112	4,088

Основен акционерен капитал

Към 31.12.2018 г. регистрираният акционерен капитал на „Велина“ АД възлиза на 1,530 х.лв., разпределен в 1 530 000 бр. поименни акции с право на глас с номинална стойност на акция 1,00 лв.

Акциите са обикновени, безналични с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и са регистрирани за търговия на Българска фондова борса – София АД.

Законовите резерви са формирани от разпределение на печалбата, съгласно изискванията на Търговския закон и Устава на дружеството-майка.

Другите резерви са формирани в резултат на ревалоризация на дълготрайните материални активи, извършена през 1997 г.

Неразпределената печалба включва необложен резерв от оценка на земите, формиран при приемането за прилагане на новите Национални счетоводни стандарти и Закона за счетоводство в сила от 01.01.2002 г. в размер на 630 х.лв., нетно от данъци.

Движението на *неразпределената печалба* е както следва:

	<i>2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>2017</i> <i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	1,672	1,648
Общ всеобхватен доход за годината	13	24
Салдо на 31 декември	<u>1,685</u>	<u>1,672</u>

19. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ

Дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране включват сегашната стойност на задължението на групата за изплащане на обезщетения на лица от наетия персонал към датата на консолидирания отчет за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст.

Съгласно Кодекса на труда в България всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране. Това е план с дефинирани доходи. (Приложение № 2.16).

За определяне на тези задължения групата е направила актюерска оценка, като е ползвала услугите на сертифициран актюер.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

	<i>31.12.2018</i> <i>BGN'000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN'000</i>
Сегашна стойност на задълженията на 1 януари	74	43
Разход за текущ стаж за годината	12	11
Разход за лихви за годината	1	1
Извършени плащания през годината	(8)	-
Ефекти от последващи оценки за годината	-	19
Сегашна стойност на задължението на 31 декември	<u>79</u>	<u>74</u>

Начислените суми в консолидирания отчет за всеобхватния доход по дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране са:

	2018 BGN'000	2017 BGN'000
Разход за текущ стаж	12	11
Разход за лихви за годината	1	1
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в печалбата или загубата	13	12
Ефекти от последващи оценки на задълженията към персонала при пенсиониране	-	19
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в други компоненти на всеобхватния доход	-	19
Общо:	13	31

При определяне на сегашната стойност към 31.12.2018 г. са направени следните основни актюерски предположения:

- за определяне на дисконтовия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер на 1.0 % (2017 г.: 1.4%). Направеното предположение се базира на данните за доходността на дългосрочните ДЦК с 10 годишен матуритет в съответствие с препоръките на Параграф 83 от МСС 19;
- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на предоставената информация от ръководството на групата и е в размер на 5% годишен ръст спрямо предходния отчетен период (2017 г.: 5%);
- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ за общата смъртност на населението на България за периода 2015 - 2017 г. (2017 г: 2015 – 2017 г.);
- темп на текучество – между 0% до 16 % в зависимост от пет обособени възрастови групи (2017 г.: 0% - 16%).

Този план с дефинирани доходи създава експозиция на групата към следните рискове: инвестиционен, лихвен, риск свързан с дълголетие и риск свързан с нарастването на работните заплати. Ръководството на групата ги определя по следния начин:

- за инвестиционния – доколкото това е нефондиран план, групата следва да наблюдава и текущо балансира предстоящите плащания по него с осигуряването на достатъчен паричен ресурс. Историческият опити структурата на задължението, показват, че необходимият по години ресурс не е съществен спрямо обичайно поддържаните ликвидни средства;
- за лихвения - всяко намаление на доходността на ДЦК с подобна срочност води до увеличение на задължението по плана;
- за риска, свързан с дълголетие - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка и актуална информация за смъртността на участниците в плана. Увеличението на продължителността на живота би повлияла за евентуално увеличение на задължението. През последните години се наблюдава относителна устойчивост на този показател.; и

• за риска, свързан с нарастването на работните заплати - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка за бъдещото нарастване на работните заплати на участниците в плана. Такова увеличение би довело до увеличение на задължението на плана.

Анализът на чувствителността на основните актюерски предположения се основава на разумно възможните промени в тези предположения към края на отчетния период като се приема, че останалите остават непроменени.

Ефектът от изменението (увеличение или намаление) с 1 % на ръста на заплатите, на лихвения процент и на степента на оттегляне върху общата сума на разходите за текущ стаж и лихви и върху настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране е както следва:

<i>Изменение на ръста на заплатите</i>	<i>Увеличение с 1 % BGN '000</i>	<i>Намаление с 1 % BGN '000</i>
Увеличение/(намаление) върху разходите за лихви и текущ стаж за 2019 г.	1	(1)
Увеличение/(намаление) на настоящата стойност на задължението към 31.12.2018 г.	8	(7)
<i>Изменение на лихвения процент</i>	<i>Увеличение с 1 % BGN '000</i>	<i>Намаление с 1 % BGN '000</i>
Увеличение/(намаление) върху разходите за лихви и текущ стаж за 2019 г.	-	-
Увеличение/(намаление) на настоящата стойност на задължението към 31.12.2018 г.	(7)	8

Средната продължителност на дългосрочното задължение към персонала по плана с дефинирани доходи е 9,3 години.

Очакваните плащания на обезщетения при пенсиониране по плана с дефинирани доходи за следващите 5 години е 28 хил.лв.

20. БАНКОВИ ЗАЕМИ

През периода групата ползва следните банкови кредити:

- Дългосрочен инвестиционен кредит за модернизация на хотелски комплекс Велина при следните условия:
  - договорена сума в евро – 730 х.лв.;
  - падеж – 26.04.2020 г.;
  - лихвен процент – ПРАЙМ + 4,6% надбавка;
  - обезпечения – първа по ред ипотека върху хотелски комплекс Велина;
  - салдо към 31.12.2018 г. – 169 хил.лв., в т.ч. краткосрочна част в размер на 148 х.лв.
- Дългосрочен банков кредит за финансиране увеличението на капитала на дъщерно дружество „Велина” ЕООД, при следните условия:

- договорена сума – 400 х.лв.;
- падеж – 11.2022 г.;
- лихвен процент – ПРАЙМ + 1,9 % надбавка, но не по-малко от 2,9%;
- обезпечения – първа по ред ипотека върху урегулиран поземлен имот
- салдо към 31.12.2018 г. – 400 хил.лв., в т. ч. краткосрочна част в размер на 4 х.лв.

През отчетния период е в сила договор за кредит овърдрафт за оборотни средства, при следните условия:

- максимален разрешен размер – 100 х.лв.;
- падеж – м. юли 2019 г.;
- лихвен процент – ПРАЙМ + 3,6% надбавка;
- обезпечения – ипотека върху хотелски комплекс Велина;
- салдо към 31.12.2018 г. – няма

През годината, както и през сравнителния период няма непарични движения по получените заеми.

21. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

Отсрочените данъци върху печалбата към 31 декември са свързани с имотите на групата.

Групата е признала отсрочени данъчни пасиви в размер на 70 х.лв. за резерви, формирани от преоценката на земите, извършена при преминаване към Националните счетоводни стандарти, в сила от 01.01.2012 г. (Приложение №18).

Признати отсрочени данъци към 31 декември:

	<i>временна разлика</i>	<i>данък</i>	<i>временна разлика</i>	<i>данък</i>	<i>временна разлика</i>	<i>данък</i>
	<i>31.12.2018</i>	<i>31.12.2018</i>	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2017</i>	<i>01.01.2017</i>	<i>01.01.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Имоти, машини, съоръжения и оборудване	1,199	120	1,189	119	1,189	119
<i>Общо пасиви по отсрочени данъци</i>	1,199	120	1,189	119	1,189	119

22. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Задължения към доставчици от страната	31	26
Получени аванси	-	2
Общо:	31	28

Задълженията към доставчици включват:

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Задължения към доставчици на материали	24	16
Задължения към доставчици на услуги	7	10
Общо:	31	26

Търговските задължения са левови, текущи и безлихвени.

Групата погасява своите задължения обичайно в рамките от 30 до 60 дни от възникването им, каквато е нейната договореност с контрагентите, освен ако няма уговорен по-дълъг срок в зависимост от естеството на доставка.

Задълженията по получени аванси към 31.12.2017 г. са по повод хотелиерски услуги. Задълженията към 31.12.2018 г. са класифицирани съгласно изискванията на МСФО 9 и МСФО 15(Приложение № 2.6.1.5. и № 3.3.).

23. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Задължения към персонала	81	84
Задължения за социално осигуряване	25	23
Задължения за данъци	28	27
Пасиви по договори с клиенти	6	-
Други	17	40
Общо:	157	174

Задълженията към персонала и социалното осигуряване са както следва:

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Задължения към персонала, в т.ч.	81	84
<i>текущи задължения</i>	63	66
<i>начисления за неползвани компенсируеми отпуски</i>	18	18
Задължения за социално осигуряване, в т.ч.	25	23
<i>текущи задължения</i>	22	20
<i>начисления за неползвани компенсируеми отпуски</i>	3	3
Общо:	106	107

Задълженията за данъци са текущи и включват данъци върху доходите на физическите лица – 7 х.лв., ДДС – 15 х.лв., туристически данък – 2 х.лв., данък върху печалбата – 1 х.лв. и други данъци – 3 х.лв. (31.12.2017 г.: ДДФЛ - 6 х.лв., ДДС – 15 х.лв., туристически данък – 3 х.лв, и други данъци – 3 х.лв.).

До датата на издаване на настоящия отчет са извършени ревизии и проверки както следва:

- по ДДС – до 30.09.2007 г.;
- пълна данъчна ревизия – до 31.12.2005 г.;
- Национален осигурителен институт – до 31.07.2018 г.

Данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество - данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

24. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Данни за свързаните лица и вида на свързаност към 31 декември са представени по-долу:

<i>Свързани лица</i>	<i>Вид на свързаност</i>	<i>Период на свързаност</i>
Санлекс 2012 ЕООД	Основен акционер	2018 г. и 2017 г.
Велина ЕООД	Дъщерно дружество	2018 г. и 2017 г.
Водно дружество Велина ЕООД	Дъщерно дружество	2018 г. и 2017 г.
Делта Ком Холдинг Груп ООД	Свързано дружество чрез ключов управленски персонал	2018 г. и 2017 г.
Места газ АД	Свързано дружество чрез ключов управленски персонал	2018 г. и 2017 г.
Симбали Груп ООД	Свързано дружество чрез ключов управленски персонал	2018 г. и 2017 г.
Делта Ентъртейнмънт ЕООД	Свързано дружество чрез ключов управленски персонал	2018 г. и 2017 г.
Окс Къмпани ЕООД	Свързано дружество чрез ключов управленски персонал	2018 г. и 2017 г.

През годината групата е осъществила следните сделки със свързани лица:

	2018 г. BGN '000	2017 г. BGN '000
<i>Покупка на активи от свързано дружество чрез ключов управленски персонал</i>	-	42
<i>Предоставени аванси на свързано дружество чрез ключов управленски персонал</i>	-	40
<i>Получено дарение от свързано дружество чрез ключов управленски персонал</i>	-	16
<i>Продажби на услуги на свързано дружество чрез ключов управленски персонал</i>	1	33

Открити салда

Разчетните взаимоотношения със свързаните предприятия са представени в Приложение № 16. Групата няма задължения към свързани лица.

Договор за поръчителство в полза на Велина АД от дружество, свързано чрез ключов управленски персонал – обезпечаване на предоставен заем.

Съставът на ключовия управленски персонал е представен в Приложение № 1.1. Той включва членовете на Съвета на директорите и прокуриста.

Възнагражденията и другите краткосрочни доходи на ключовия управленски персонал са в размер на 348 х.лв. (2017 г.: 327 хил.лв.).

25. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

Структура на финансовите активи и пасиви на групата към 31.12.2018 г. по категории е посочена по-долу.

31.12.2018**BGN '000****Финансови активи****Финансови активи по амортизирана стойност в т.ч.:**

Вземания по предоставени заеми (Приложение № 14)	460
Вземания от клиенти (Приложение № 15)	34
Други вземания (Приложение №16)	16
Парични средства и парични еквиваленти (Приложение №17)	94

Общо финансови активи	604
------------------------------	------------

Финансови пасиви**Финансови пасиви по амортизирана стойност в т.ч.:**

Банкови заеми (Приложение № 20)	569
Задължения (Приложения № 22 и 23)	48

Общо финансови пасиви	617
------------------------------	------------

Структура на финансовите активи и пасиви на групата към 31.12.2017 г. по категории е посочена по-долу.

31.12.2017**BGN'000****Финансови активи**

Търговски вземания (Приложение №15)	83
Вземания от свързани предприятия (Приложение №15)	41
Други вземания (Приложение № 16)	16
Парични средства и еквиваленти (Приложение №17)	132

Общо финансови активи	272
------------------------------	------------

Финансови пасиви

Банкови заеми (Приложение № 20)	317
Търговски задължения (Приложение № 22)	26
Други задължения (Приложение № 23)	40
Общо финансови пасиви	383

В хода на обичайната си стопанска дейност групата е изложена на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и постигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които могат да се отразят върху финансовите резултати и състояние на групата. Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на услугите, предоставяни от групата, както и да се оценят адекватно формите на поддържане на свободните ликвидни средства или привличане на заемни ресурси, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска в групата се осъществява текущо от ръководството на дружеството-майка. Ръководството е приело основни принципи за общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретни процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден.

По-долу са описани различните видове рискове, на които е изложено групата при осъществяване на търговските й операции, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

Пазарен риск***а) Валутен риск***

Групата не е изложена на валутен риск, защото почти всички нейни операции и сделки са деноминирани в евро и/или български лева, доколкото еврото е с фиксиран курс спрямо лева по закон.

б) Ценови риск

Групата в повечето случаи не е изложена на ценови риск за негативни промени в цените на стоките/услугите, обект на нейните операции, защото поддържа пазарни цени, съобразени със себестойността на продуктите и услугите, които предлага. Цените са обект на периодичен анализ и обсъждане за преразглеждане и актуализиране спрямо промените на пазара.

Кредитен риск

Кредитен риск е основно рискът, при който клиентите и кредитополучателите на групата няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските и кредитните вземания. Кредитният риск на групата възниква както от основната й дейност, чрез търговските вземания, така и от нейната финансова дейност, включваща предоставяне на заеми на трети лица и парични средства в банки. Управлението и контролът на кредитния риск са централизирани във финансово-счетоводния екип, който редовно се отчита пред ръководството на дружеството-майка. За

целта са разработени политики, процедури и правила за контрол и мониторинг на поведението на кредитния риск.

Търговски вземания

Групата няма значителна концентрация на кредитен риск. Тя основно работи с контрагенти с история при нея и на взаимоотношения на основните ѝ пазари, като си партнира с голям брой български и чуждестранни лицензирани туроператори.

Групата няма политика да продава с отсрочени плащания (продажби на кредит), като обичайно договаря авансови плащания с клиентите си. Събираемостта и концентрацията на вземанията се контролира текущо и стриктно, съгласно установената политика на групата.

До 31 декември 2017 г. групата е прилагала подхода на реално понесените загуби при несъбираемост на индивидуална база. За 2018 г. групата прилага опростения подход на МСФО 9 за измерване на очаквани кредитни загуби по търговските вземания. Очакваните кредитни загуби се изчисляват на датата на всеки отчетен период. За първи път са калкулирани към 01.01.2018 г., и респ. към 31.12.2018 г.

На база исторически преглед на вземанията за периода 2015-2017 г. е установено, че в групата няма понесени съществени загуби от несъбираеми вземания. Средният процент събираемост на база оборот (издадени фактури) за последните три години е приблизително 100%.

Групата не очаква промени в бизнеса си и в клиентската си база. Предвид краткосрочния хоризонт на вземанията и прогнозите на международни институции (ЕК, МВФ, Световна банка) за следващата 2019 година за развитието на българската и световната икономиката, анализът със сценарии на ръководството показва, че ефектите от промените в макроикономическата среда върху риска за неизпълнение е несъществен по размер към 31.12.2018 г.

На това основание групата не е признала провизия за обезценки за очаквани кредитни загуби както към 01.01.2018 г., така и към 31.12.2018 г.

Прилагайки последователно кредитната си политика ръководството на дружеството-майка е направило анализ за евентуалните рискове от неизпълнение на вземанията и не очаква да понесе загуби от вземанията си към 31.12.2018г.

Вземания по предоставени заеми

Оценката на всяка кредитна експозиция за целите на управлението на риска е процес, който изисква използването на модели, които да отразяват влиянието върху експозицията на промените в пазарните условия и дейността на длъжника, очакваните парични потоци и времето до падеж. Оценката на кредитния риск на *предоставените заеми* води до по-нататъшни преценки за вероятността от възникване на неизпълнение, на свързаните с тези преценки коефициенти на загуба и на корелациите между контрагентите. Групата измерва кредитния риск като използва вероятността за неизпълнение (PD), експозицията при неизпълнение (EAD) и загубата при неизпълнение (LGD), както и дисконтов процент, който е първоначалният ефективен лихвен процент по инструмента.

Групата определя размера на очакваните кредитни загуби на индивидуална база. При изчислението се вземат предвид всички парични потоци, които групата очаква да получи, стойността на парите във времето, както и разумна и поддържаща информация,

която е на разположение към отчетната дата за минали събития, настоящи условия и прогнози за бъдещи икономически условия.

Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства на групата и разплащателните операции са ограничени до три първокласни банки с висока репутация и ликвидна стабилност. Допълнително кредитната експозиция в банки текущо се следи и анализира с цел ефективно използване на паричните средства.

Групата измерва кредитният риск на паричните средства в банки чрез кредитния рейтинг на банката – контрагент. За определяне на кредитен рейтинг и вероятността от неизпълнение групата използва информация от международно признати рейтингови фирми като Moody's, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg. На базата на рейтинга, то прилага и референтните за този рейтинг PD (вероятности за неизпълнение). Очакваните кредитни загуби се изчисляват като се прилагат така установените PD и LGD (загуби при неизпълнение), изчислени като са приспаднати стойностите на гарантирани и/или застраховани суми.

Очакваните кредитни загуби се изчисляват на датата на всеки отчетен период.

Ръководството следи текущо промяната на рейтинга на съответната банка, за да оценява наличието на завишен кредитен риск.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация групата да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. Групата не генерира достатъчно собствени оборотни средства, поради което ползва привлечени средства под формата на заеми. Управлението на този риск се извършва съгласно политиката, определена от ръководството за планиране и текущо наблюдение на паричните потоци от изпълнителния директор и главния счетоводител на дружеството-майка за гарантиране на своевременно събиране на вземанията и погасяване на задълженията освен от потоци от стопанска дейност и от привлечени средства под формата на заеми, включително поддържане на минимален ликвиден запас.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите пасиви по амортизирана стойност на групата към датата на отчета за финансовото състояние, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет и парични потоци. Таблицата е изготвена на база на недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която задължението е изискуемо. Сумите включват главници и лихви.

31 декември 2018 г.

до 1 м. 1 до 3 м. 3 до 12м 1 до 2 г. над 2 г. общо

000 BGN 000 BGN 000 BGN 000 BGN 000 BGN 000 BGN

Финансови пасиви по

амортизирана стойност, в т.ч.:

Банкови заеми	11	23	135	136	300	605
Търговски задължения	-	31	-	-	-	31
Други задължения	-	-	17	-	-	17
	11	54	152	136	300	653

31 декември 2017 г.

	до 1 м.	1 до 3 м.	3 до 12м	1 до 2 г.	над 2 г.	общо
	000 BGN	000 BGN	000 BGN	000 BGN	000 BGN	000 BGN
Финансови пасиви по амортизирана стойност, в т.ч.:						
Банкови заеми	11	22	126	153	21	333
Търговски задължения	-	26	-	-	-	26
Други задължения	-	-	40	-	-	0
	11	48	166	153	21	399

Риск на лихвоносните парични потоци

Като цяло лихвоносните активи на групата са паричните средства и вземанията по предоставени търговски заеми., които са с фиксиран лихвен процент. Затова приходите и оперативните парични потоци са в голяма степен независими от промените в пазарните лихвени равнища.

Текущият контрол за лихвоносните активи се изпълнява от ръководството на дружеството-майка чрез анализ на лихвените равнища по разплащателните сметки и договаряне на нови лихвени проценти, в зависимост от пазарните промени. По отношение на паричните средства се следят приходите от лихви и пазарните лихвени нива.

Групата е изложена на лихвен риск по отношение на получените заеми. Те са обичайно с променлив лихвен процент. Това обстоятелство частично поставя паричните потоци на групата в зависимост от лихвен риск.

Лихвен анализ

	Безлихвени	с плаващ	с фиксиран	Общо
	BGN'000	лихвен %	лихвен %	BGN'000
31 декември 2018				
Финансови активи				
Финансови активи по амортизирана стойност в т.ч.:				
Вземания и заеми	60	-	450	510
Парични средства и парични еквиваленти	14	-	80	94
Общо	66	-	130	604

	Безлихвени	с плаващ	с фиксиран	Общо
	BGN'000	лихвен %	лихвен %	BGN'000
31 декември 2018				
Финансови пасиви по амортизирана стойност, в т.ч.				
Банкови заеми	-	569	-	569
Търговски и други задължения	48	-	-	48
Общо	48	569	-	617

	с			
	с плаващ		фиксиран	
	Безлихвени BGN'000	лихвен % BGN'000	лихвен % BGN'000	Общо BGN'000
31 декември 2017				
Финансови активи				
Търговски вземания	83	-	-	83
Вземания от свързани предприятия	41	-	-	41
Други вземания	16	-	-	16
Парични средства и парични еквиваленти	40		92	132
Общо	180	-	92	272

	с			
	с плаващ		фиксиран	
	Безлихвени BGN'000	лихвен % BGN'000	лихвен % BGN'000	Общо BGN'000
31 декември 2017				
Финансови пасиви				
Банкови заеми	-	317	-	317
Търговски задължения	26	-	-	26
Други задължения	40	-	-	40
Общо	66	317	-	383

Анализ на чувствителността на паричния поток на финансовите инструменти с плаваща лихва

Таблицата по-долу показва чувствителността на групата при увеличение с 0.5% в лихвения процент на база структурата на активите и пасивите към 31 декември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини. Ефектът е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

31 декември 2018	С плаващ лихвен %	Увеличение на лихвения процент	Ефект върху финансовия резултат след облагане	Ефект върху собствения капитал
<i>Финансови пасиви</i>	569	0.5	(3)	(3)
31 декември 2017	С плаващ лихвен %	Увеличение на лихвения процент	Ефект върху финансовия резултат след облагане	Ефект върху собствения капитал
<i>Финансови пасиви</i>	317	0.5	(1)	(1)

При намаление с 0.5 % крайният ефект върху печалбата на групата (след облагане) би бил равен и реципрочен на посочения по-горе при увеличението. В таблицата по-горе не са включени паричните средства и парични еквиваленти, за които ефектът от увеличение или намаление на лихвения процент би бил незначителен.

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала на групата се цели създаването и поддържането на възможности дружеството-майка да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите, стопански ползи на другите заинтересовани лица и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитала.

Ръководството на групата текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост. Това съотношение се изчислява между нетния дългов капитал към общата сума на капитала. Нетният дългов капитал се определя като разлика между всички привлечени заемни средства (краткосрочни и дългосрочни) така, както са посочени в отчета за финансовото състояние и паричните средства и парични еквиваленти. Общата сума на капитала е равна на собствения капитал и нетния дългов капитал.

През 2018 г. стратегията на ръководството на групата е да се поддържа съотношение в рамките на 5% - 10 % (2017 г.: 5 % – 10 %).

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Общо дългов капитал, в т.ч.:	569	317
<i>Заеми от банки (Приложение № 20)</i>	<i>569</i>	<i>317</i>
Намален с паричните средства и парични еквиваленти	(94)	(132)
Нетен дългов капитал	475	185
 Общо собствен капитал	 4,125	 4,112
Общо капитал	4,600	4,297
Съотношение на задлъжнялост	10%	4%

Справедливи стойности

Справедливата стойност най-общо представлява сумата, за която един актив може да бъде разменен или едно задължение да бъде изплатено при нормални условия на сделката между независими, желаещи и информирани контрагенти.

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В случаите, обаче, по отношение на търговските вземания и задължения и кредитите, групата очаква да реализира тези финансови активи и пасиви чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респ. погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

Притежаваните от групата финансови активи са основно парични средства по разплащателни сметки в банки, търговски вземания и краткосрочни заеми, поради което се приема, че балансовата им стойност е приблизително равна на тяхната справедлива стойност.

Притежаваните от групата финансови пасиви са основно заеми с плаващ лихвен процент и търговски задължения, поради което се приема, че балансовата им стойност е приблизително равна на тяхната справедлива стойност.

Ръководството на групата счита, че при съществуващите обстоятелства представените в консолидирания отчет за финансовото състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

26. ПРЕИЗЧИСЛЕНИЕ В СРАВНИТЕЛНИТЕ ДАННИ ЗА 2017 ГОДИНА

Направено е ретроспективно преизчисление на началните салда към 01.01.2017 г. и 31.12.2017 г. в консолидирания отчет за финансовото състояние поради установена грешка, както следва:

- ✓ Признат е пасив по отсрочени данъци за временна разлика, която съществува между счетоводната балансова стойност и данъчната основа на дълготрайните материални активи в размер на 49 х.лв.
- ✓ Посочената корекция е отразена като намаление на „Неразпределена печалба” към 31.12.2017 г. и респ. 01.01.2017 г.

Няма ефект върху другите елементи на собствения капитал.

27. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

На 01.02.2019 г. и на 29.03.2019 г. са извършени промени в собствеността на акционерния капитал на дружеството-майка. След последната промяна разпределението на акционерния капитал на дружеството-майка е както следва:

Юрий Ангелов	46.29%
Светослав Ангелов	45.10%
Торид Лор ЕООД	00.07%
Физически лица	8.54%

На 03.04.2019 г. е подписано споразумение между основните акционери за съвместно управление на Велина АД, дружеството-майка. На 08.04.2019 г. в Комисията за финансов надзор е регистрирано търгово предложение, отправено от основните акционери по реда и при условията на чл. 149, ал.1 и ал. 6 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК) за изкупуване акциите на останалите акционери на Велина АД. Към датата на изготвяне на настоящия консолидиран отчет все още не е приключена процедурата по приемане на търговото предложение.

19.04.2019